

DIŠTANČNÉ VZDELÁVANIE AKO SÚČASŤ PEDAGOGICKEJ PRAXE V PROCESE VZDELÁVANIA BUDÚCICH UČITEĽOV PROFESIJNÝCH PREDMETOV

Tatiana Varadyová¹, Daniela Petříková¹

¹Technická univerzita v Košiciach, Oddelenie spoločenských vied, Ústav jazykov, spoločenských vied a akademického športu, Letná 9, 042 00 Košice, Slovenská republika

Abstrakt

Prechod na dištančné vzdelávanie v období koronakrízy zasiahol aj vzdelávanie budúcich učiteľov profesijných predmetov na stredných odborných školách. Otvorili sa viaceré roviny v uvedenej oblasti, ku ktorým patrí dištančná výučba na strednej odbornej škole, dištančná výučba budúcich učiteľov a realizácia pedagogickej skúsenosti v prostredí dištančného vzdelávania. Príspevok reflektuje vybranú oblasť dištančnej výučby na stredných odborných školách Východného Slovenska. Poukážeme na potrebu projektovania praktického vzdelávania budúcich učiteľov profesijných predmetov a to najmä v prípade, že jednotlivé školské triedy alebo školy môžu vykonávať dištančnú výučbu práve v tejto fáze prípravy budúcich učiteľov na svoje povolanie. Príspevok otvára priestor na diskusiu o realizácii pedagogickej praxe v dištančnom vzdelávaní a skúsenostiach z uvedeného vzdelávania v rámci doplňujúceho pedagogického štúdia. Príspevok má po metodickej stránke dve roviny. Prostredníctvom základnej štatistickej deskripcie umožňuje pohľad na dištančné vzdelávanie na stredných odborných školách. Popisný charakter je aplikovaný na realizáciu pedagogickej praxe budúcich učiteľov profesijných predmetov v procese ich prípravy na rolu učiteľa. Závěry príspevku sú zhrnuté do odporúčaní postupov, ktoré by mali uplatňovať cviční učitelia v procese realizácie pedagogickej praxe v podmienkach dištančnej výučby.

Kľúčová slova: doplňujúce pedagogické štúdium, pedagogická prax, dištančné vzdelávanie, učitelia profesijných predmetov, príprava učiteľov

Abstract

REMOTE EDUCATION AS A PART OF PEDAGOGICAL PRACTICE IN THE PROCESS OF EDUCATION OF FUTURE TEACHERS OF PROFESSIONAL SUBJECTS

The transition to distance education during the corona crisis also affected the education of future teachers of vocational subjects at secondary vocational schools. Several levels have been opened in this area, which include distance learning at a secondary vocational school, distance learning for

future teachers and the implementation of pedagogical experience in a distance learning environment. The paper reflects the selected area of distance education at secondary vocational schools in Eastern Slovakia. We point out the need to design practical training for future teachers of vocational subjects, especially if individual school classes or schools can provide distance learning at this stage of preparation of future teachers for their profession. The paper opens a space for discussion about the implementation of pedagogical practice in distance education and the experience of this education within the additional pedagogical study. The paper has two methodological aspects. Through a basic statistical description, it provides an insight into distance education at secondary vocational schools. The descriptive character is applied in the description of the pedagogical practice of future teachers of vocational subjects in the process of their preparation for the role of a teacher. The conclusions of the paper are summarized in the recommendations of procedures that should be applied by training teachers at training schools in the process of implementing pedagogical practice in the conditions of distance education.

Keywords: additional pedagogical study, pedagogical practice, remote education, vocational teachers, teacher training

1. ÚVOD

Do marca 2020 sa stredoškolské vzdelávanie na Slovensku realizovalo zásadne prezenčnou formou. Uzatvorenie škôl z dôvodu pandémie COVID-19 viedlo ku skokovej potrebe riešiť formu výučby v novovzniknutej situácii. V prostredí dištančného vzdelávania sa otvorilo viacero oblastí, ktorým je potrebné venovať pozornosť. Patrí k nim aj samotná dištančná výučba na cvičnej škole, dištančná výučba budúcich učiteľov a realizácia pedagogickej praxe v dištančnom prostredí.

Príspevok prináša výsledky z dvoch dotazníkových zisťovaní realizovaných na slovenských stredných odborných školách v Košickom a Prešovskom kraji. Zisťovali a porovnávali sme pohľad učiteľov odborných profesijných predmetov na problematiku dištančného vzdelávania, aby sme mohli zistené skutočnosti aplikovať do výučby doplnujúceho pedagogického štúdia (DPŠ) na TUKE. Zapracovaním získaných informácií do procesu prípravy budúcich učiteľov profesijných predmetov chceme zvyšovať kvalitu poskytovaného vzdelávania. V súvislosti s prípravou budúcich učiteľov profesijných predmetov poukazujeme na potrebu projektovania pedagogickej praxe študentov doplnujúceho pedagogického štúdia v prípade, že jednotlivé triedy, resp. školy môžu v čase vykonávania pedagogickej praxe študentov realizovať dištančnú, resp. hybridnú výučbu.

Pedagogickú prax študentov doplnujúceho pedagogického štúdia považujeme za jednu z najdôležitejších súčastí procesu získavania pedagogickej spôsobilosti profesie učiteľa. Počas pedagogickej praxe sa študenti učiteľstva dostávajú do kontaktu

s reálnou situáciou na školách. V tomto procese študenti doplnujúceho pedagogického štúdia priamo spolupracujú s cvičnými učiteľmi, ktorých úlohou je viesť študentov učiteľstva počas realizácie pedagogickej praxe.

2. CIELE

V príspevku si dávame za cieľ upriamiť pozornosť na problematiku realizácie pedagogickej praxe v rámci prípravy budúcich učiteľov v podmienkach dištančnej výučby na cvičných stredných odborných školách. Z nášho pohľadu sa zameriavame na učiteľov odborných (profesijných) predmetov pre stredné odborné školy.

Chceme poukázať na skutočnosť, že nie je dôvod redukovat' prípadne prerušiť pedagogickú prax študentov učiteľstva ani v prípade zatvorenia škôl či tried a prechodu do elektronického priestoru, ak k tomu v budúcnosti dôjde z akéhokoľvek dôvodu. Svoje názory chceme podložiť výsledkami dotazníkových prieskumov, ktoré sme realizovali v dvoch za sebou idúcich školských rokoch počas núteného prechodu na dištančnú výučbu z dôvodu pandémie COVID-19.

Predpokladali sme, a dotazníkovým zisťovaním sme okrem iného overovali, že učitelia si pri nútenom skokovom prechode osvojili nástroje pre výučbu v dištančnom priestore a v druhom roku pri opätovnom zavedení dištančnej výučby, vyučovanie prebiehalo už aj z ich subjektívneho hľadiska štandardnejšie. Vďaka tomu je možné pristupovať aj k činnostiam ako pedagogická prax budúcich učiteľov profesijných predmetov – v prípade prebiehajúcej dištančnej výučby v čase jej realizácie – štandardným spôsobom.

3. TEORETICKÝ RÁMEC

Problematika distančného vzdelávania nie je novou témou v pedagogike a didaktike. V celosvetovom meradle však vznik novej situácie v súvislosti s pandémiou COVID-19 významne ovplyvnil oblasť distančného vzdelávania a jeho skúmanie. Na Slovensku aj v Čechách v období marca až júna roka 2020 vznikali počiatočné iniciatívy v tejto problematike. Predmetom zisťovania boli prevažne reálne skutočnosti o uskutočnení distančného vzdelávania a napr. používanie platformy pre jeho realizáciu (Hamberger, 2021, s. 2–3). Prieskumy zároveň odzrkadľovali záujem jednotlivých tvorcov zisťovania. Následne, v období skončenia školského roka, začali vznikať systematickejšie zisťovania na jednotlivých úrovniach vzdelávania, ako aj z pohľadu jednotlivých aktérov výučby.

V prostredí distančného vzdelávania je možné sledovať rôzne oblasti a línie, ktorým je potrebné venovať pozornosť. Z pohľadu potrieb nastavenia doplňujúceho pedagogického štúdia pre stredné odborné vzdelávanie považujeme za nevyhnutné zamerať sa na samotnú distančnú výučbu v prostredí stredných odborných škôl a jej špecifiká. V oblasti stredoškolského vzdelávania sme zaznamenali napr. iniciatívu Váš názor nás zaujíma (Jasaňová, 2020). Dostupné je skúmanie vytvorené Štátnym inštitútom odborného vzdelávania (ŠIOV, 2020a) (ŠIOV, 2020b), ktoré pozostáva z dvoch súhrnných dotazníkov – ich výsledky nie sú v súčasnosti na stránke ŠIOV k dispozícii. Predpokladáme, že drobných a nepublikovaných prieskumov, ktoré boli realizované pre vnútorné potreby jednotlivých škôl, bolo omnoho viac. V súčasnosti sú dostupné viaceré, aj opakovane realizované šetrenia s výstupmi v podobe súhrnnejších správ (Ostertágová & Čokyna, 2020) (Ostertágová & Rehúš, 2021) (Pavlas *et al.*, 2020) (Pavlas *et al.*, 2021). Komplexnú záverečnú správu o distančnom vzdelávaní žiakov a žiačok v období pandémie COVID-19 vydalo Metodicko-pedagogické centrum (Galaš, 2021).

Ďalšou významnou oblasťou skúmania by mala byť aj distančná výučba budúcich učiteľov a realizácia pedagogickej praxe v distančnom prostredí, pretože ide o dôležité súčasti procesu získavania pedagogickej spôsobilosti profesie učiteľa (Zelová, 2015). Počas pedagogickej praxe sa študenti učiteľstva dostávajú do kontaktu s reálnou situáciou na školách, pričom v tomto procese priamo spolupracujú s cvičnými učiteľmi. Prostredníctvom pedagogickej praxe si budúci učelia uvedomujú sociálne roly učiteľov, ušľachťujú hodnotové systémy, postoje, motiváciu k celoživotnému vzdelávaniu sa (Černotová, 2016). Nezachytili

sme v tejto oblasti zatiaľ realizáciu skúmania v podmienkach Slovenska. Je však možné, že sa pri rôznych zisťovaniach objavili aspoň čiastočne otázky zamerané aj na pedagogickú prax v distančnom prostredí. V neformálnej rovine na rôznych podujatiach bola táto problematika diskutovaná. Je podľa nás len otázkou času, ako sa bude problematika potreby pedagogickej praxe v podmienkach distančného vzdelávania vyvíjať a aké naliehavé bude vytvorenie systematického riešenia napríklad aj zo strany ministerstva školstva.

4. METODIKA

V príspevku využívame primárne údaje, ktoré získalo pracovisko Katedry inžinierskej pedagogiky (KIP) TUKE, existujúce do 31. 12. 2021. Toto pracovisko malo v oblasti vzdelávania budúcich učiteľov odborných predmetov dlhoročné skúsenosti. Od 1. 1. 2022 bolo pracovisko KIP zrušené, náplň vykonávanej práce bola začlenená pod organizačnú jednotku Ústavu jazykov, spoločenských vied a akademického športu (ÚJSŠ TUKE), Oddelenie spoločenských vied (OSV).

V roku 2020 KIP TUKE realizovala zisťovanie skúseností učiteľov vybraných stredných odborných škôl s výučbou počas COVID-19 vzhľadom na situáciu prostredníctvom dotazníkovej metódy. Dotazník bol zostavený kolektívom KIP, ktorý tvorili zamestnanci s pozíciou didaktik, pedagóg a psychológ a obsahoval 40 otázok, zameraných na prácu učiteľov v zmenených podmienkach. Dotazník bol v elektronickej verzii, bol vytvorený prostredníctvom docs.google formulárov. V roku 2021 pristúpilo pracovisko k realizácii zisťovaniu pomocou opakovaného upraveného dotazníka za účelom porovnania zmeny stavu v oblasti distančnej výučby na rovnakej vzorke stredných odborných škôl. Dáta boli v oboch prípadoch spracované primárnou deskriptívnou štatistikou.

Dotazník v roku 2020 (dotazník 1) bol na jednotlivé školy distribuovaný dňa 16. 6. 2020 prostredníctvom elektronickej pošty adresovanej vedeniu jednotlivých škôl. Vedenie školy následne zabezpečovalo distribúciu dotazníka učiteľom. Zber dát prebiehal v období 16. 6. 2020–30. 6. 2020. Celkovo dotazník vyplnilo 165 učiteľov z 20 škôl.

Dotazník v roku 2021 (dotazník 2) bol analogicky distribuovaný dňa 18. 6. 2021 a zber dát prebiehal do 4. 7. 2021. Dotazník 2 vyplnilo 132 učiteľov.

Porovnateľné otázky boli zoskupené do šiestich oblastí: identifikačná oblasť, prežívanie, používanie komunikačnej platformy, priebeh distančnej výučby, diagnostika a hodnotenie, skúsenosť a názory na použitie distančnej výučby.

Identifikačná oblasť obsahovala identifikáciu školy, pohlavie, vek, dĺžku pedagogickej praxe a predmety, ktoré respondent vyučoval. Oblasť prežívania sa zameriavala na subjektívne vyjadrenie pocitov respondenta v súvislosti s nábehom na dištančné vzdelávanie v čase pandémie. Oblasť používania komunikačnej platformy sa zameriavala na typ a úroveň jej ovládania respondentom. V oblasti priebehu dištančnej výučby sme sa zamerali jednak na odlišenie asynchrónneho a synchrónneho spôsobu komunikácie, ale tiež na dĺžku jej samotného nábehu a problematiku prípravy učiteľa na vyučovanie v zmenených podmienkach. V oblasti diagnostiky a hodnotenia sme sa zamerali na niektoré ich aspekty v súvislosti s dištančnou výučbou. V predposlednej oblasti sme sa zaujímali o skúsenosti a názory učiteľov po absolvovanom dištančnom vzdelávaní. V závere sme zisťovali, do akej miery by mali učitelia záujem podeliť sa o svoje skúsenosti z prebehnutého dištančnej výučby vo väčšej miere, ako poskytoval predmetný dotazník.

Dotazníkové skúmanie malo byť pôvodne realizované len pre cvičné SOŠ, ktoré spolupracovali s KIP TUKE pri výučbe na DPŠ. Súbor škôl, na ktoré boli zaslané žiadosti o spoluprácu pri vyplňaní dotazníka však bol rozšírený na celý Košický a Prešovský kraj, nakoľko práve tieto kraje sú hlavnou spádovou oblasťou absolventov štúdia DPŠ na KIP TUKE. Výber škôl bol uskutočnený na základe databázy škôl MŠVVaŠ SR (CVTI, 2020) a dotazník bol poslaný na 129 škôl. Cieľom dotazníka bolo osloviť čo najväčší počet učiteľov SOŠ v uvedených krajoch. Vzhľadom na dvojstupňovú distribúciu dotazníkov prostredníctvom vedenia jednotlivých škôl, nemáme jednoznačné informácie o tom, k akému počtu učiteľov sa dotazník reálne dostal. Nie je teda možné vyhodnocovať návratnosť dotazníkov.

5. VÝSLEDKY

V našom príspevku sme sa zamerali na prezentovanie časti výsledkov zisťovaní, ktoré sme na

našom pracovisku realizovali. Týkajú sa vyjadrení o spôsobe výučby u učiteľov na stredných odborných školách počas dištančnej výučby (DV), prevažujúcich metódach v tejto výučbe a vlastného posúdenia svojich schopností v súvislosti s DV učiteľmi.

Dištančná výučba začala v školskom roku 2019/2020 na školách zúčastnených v zisťovaní, v prevahe (63 %) počas prvého týždňa od uzatvorenia škôl a v školskom roku 2020/2021 bol tento prechod ešte plynulejší (84 %) počas prvého týždňa od uzatvorenia škôl. Jej realizácia bola v tomto prípade (školský rok 2020/2021) prevažujúco on-line; spolu 123 respondentov (94 %) uviedlo, že realizácia on-line prebehla veľmi často (80 %) resp. často (14 %). V súvislosti s rozvrhom hodín 56 % respondentov uviedlo, že nedošlo k zmene v rozvrhu hodín a 73 % uviedlo, že nedošlo k zmene dĺžky vyučovacej jednotky. Tieto upresňujúce skutočnosti sme zisťovali až v prieskume č. 2.

Pri realizácii dištančnej výučby sme sa pýtali na skutočnosť, nakoľko učitelia kopírovali hodinu základného typu (vyučovaciu hodinu s fázou motivačnou, expozičnou, fixačnou a diagnostickou). Odpovede na škále 1–5, pričom 5 znamená „úplne“ sú v Tabuľke I.

Ďalšou zisťovanou skutočnosťou bolo, nakoľko učitelia využívali pri dištančnej výučbe komunikáciu synchrónnu a asynchrónnu. Výsledky sú uvedené v Tabuľke II.

Súvisiacou položkou bolo zisťovanie, aké prevažujú metódy pri synchrónnej výučbe nového učiva u oslovených učiteľov. Výsledky sú uvedené v Tabuľke III a Tabuľke IV.

V oboch zisťovaniach sme sa respondentov pýtali, či dištančnú výučbu v čase COVID-19 považujú za plnohodnotnú náhradu prezenčnej výučby. V prvom z nich (dotazník 1) sa vyjadrilo súhlasne 64 % a v druhom (dotazník 2) 59 % opýtaných.

V rámci sebahodnotenia učiteľov sa respondenti vyjadrovali k svojim schopnostiam používať nástroj – komunikačnú platformu pri dištančnej výučbe. Za dostačujúce vo vysokej miere (na

Tabuľka I: Kopírovanie hodiny základného typu pri DV

škála odpovedí v rozsahu 1–5	2019/2020		2020/2021	
	počet odpovedí	percentuálne	počet odpovedí	percentuálne
stupeň 5 (úplne)	6	3,64	12	9,09
stupeň 4	31	18,79	44	33,33
stupeň 3 až 1 (vôbec)	128	77,58	76	57,58
Spolu	165	100,00	132	100,00

stupnici 1–5 vybrali voľbu 1 alebo 2, pričom 1 = vysoká / najlepšia) sa vyjadrilo 62 % v prvom roku, 71 % v druhom roku zisťovania. Svoje spôsobilosti vzdelávať dištančne označili za primerané výberom voľby 1 alebo 2, pričom 1 = vysoká / najlepšia 66 % v prvom roku a 72 % v druhom roku zisťovania. V druhom roku (2020/2021) sme zisťovali aj sebahodnotenie učiteľov v posune vo svojich zručnostiach oproti dištančnej výučbe v školskom roku 2019/2020. Vysokú mieru vyjadrilo 77 % respondentov výberom voľby 1 resp. 2, pričom 1 = vysoký).

6. DISKUSIA

Z výsledkov, ktoré sme získali vykonaným zisťovaním, môžeme konštatovať, že pokým v prvotnom fungovaní učiteľov pomocou dištančnej výučby prevažovala asynchrónna komunikácia, v nasle-

dujúcom roku sa situácia výrazne zmenila v prospech komunikácie synchrónnej (Tabuľka II), s využitím metód výkladu, dialógu či diskusie (Tabuľka III, Tabuľka IV). Učitelia v druhom roku zvýšili podiel hodiny základného typu v dištančnom prostredí (Tabuľka I). Z uvedeného je možné predpokladať, že v prvom roku dištančnej výučby, ktorý bol pre školy náročný z dôvodu skokového prechodu z budov do elektronického priestoru, si učitelia našli cestu realizácie vyučovania. Vďaka tomu v nasledujúcom roku už skutočnosť uvalenia karantény na celú školu alebo iba na jednotlivé triedy nebola pre nich širokospektrálnym problémom. Dokázali sa priblížiť bežnému spôsobu výučby, ktorým pracujú počas prezenčnej výučby, hoci si intenzívnejšie uvedomujú skutočnosť, že dištančná výučba nie je plnohodnotnou náhradou výučby prezenčnej. Vysoké percento respondentov subjektívne vníma svoj posun v zručnostiach pre

Tabuľka II: Komunikácia so žiakmi počas DV

škála odpovedí	2019/2020				2020/2021			
	synchrónna		asynchrónna		synchrónna		asynchrónna	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
veľmi často – často	78	47,27	130	78,79	109	82,58	61	46,21
málo – veľmi málo – nevyužívam	87	52,73	35	21,21	23	17,42	71	53,79
Spolu	165	100,00	165	100,00	132	100,00	132	100,00

Tabuľka III: Metódy pri novom učive počas DV synchrónnej v školskom roku 2019/2020

škála odpovedí	výklad		dialóg		diskusia		iné	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
veľmi často – často	56	33,94	62	37,58	70	42,42	5	3,03
málo – veľmi málo – nevyužívam	109	66,06	103	62,42	95	57,58	160	96,97
Spolu	165	100,00	165	100,00	165	100,00	165	100,00

Tabuľka IV: Metódy pri novom učive počas DV synchrónnej v školskom roku 2020/2021

škála odpovedí	výklad		dialóg		diskusia		iné	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
veľmi často – často	82	62,12	68	51,52	85	64,39	15	11,36
málo – veľmi málo – nevyužívam	50	37,88	64	48,48	47	35,61	117	88,64
Spolu	132	100,00	132	100,00	132	100,00	132	100,00

realizáciu dištančného vzdelávania oproti prvému roku pandémie. Vďaka týmto skutočnostiam je reálne a realizovateľné zabezpečiť pedagogickú prax budúcich učiteľov na cvičných školách aj v prípade, že škola či triedy, v ktorých sa prax má vykonávať, budú z nejakých dôvodov nútené fungovať dištančne.

V dištančnom vzdelávaní sa pri realizácii pedagogickej praxe práve cviční učitelia podieľajú na zaradení študenta dopĺňujúceho pedagogického štúdia do procesu výučby. Súčasní autori zameraní na oblasť vzdelávania poukazujú na skutočnosti, ktoré vznikajú v súvislosti s fenoménom nepripravenosti cvičných učiteľov v prezenčnej výučbe Kosová, Tomengová, *et al.* (2015, s. 115) súhlasia s Černotovou (2016), pričom poukazujú na to, že dochádza k nepocítovaniu zodpovednosti a že cviční učitelia si nie sú vedomí svojich práv a povinností, zastávajú v pedagogickej aj psychologickú teóriu. Kosová, Tomengová, *et al.* (2015, s. 125) tiež uvád-

zajú realitu meniacej sa potreby pedagogickej praxe, z ktorej vyplývajú kľúčové kompetentnosti učiteľov. Je nevyhnutný ich neustály rozvoj v súvislosti s modernizáciou profesie učiteľa a teda aj oblasťou dištančného vzdelávania vo všetkých jeho podobách.

Rozšírenie problematiky vzdelávania učiteľov zabezpečujúcich pedagogickú prax o oblasť dištančného vzdelávania považujeme v dnešnej dobe za nevyhnutné. Malo by to byť prostredníctvom zaisťovania stáleho kontaktu odborných metodikov s cvičnými učiteľmi ako uvádzajú tiež Horáčková a Kamanová (2013, s. 47), ktoré v tejto úvahe súhlasia s Maňákom (2011, s. 268). Je totiž naivné si myslieť, že učitelia v pozícii cvičného učiteľa zabezpečujúci pedagogickú prax, sa budú iniciatívne aktívne sami a z vlastného popudu sústavne profesionálne vzdelávať a to nielen v pedagogicko-psychologických odboroch (Petríková & Varadyová, 2021), ale aj v oblasti dištančného vzdelávania.

ZÁVER

Pedagogická prax budúcich učiteľov je z nášho pohľadu jednou z najdôležitejších súčastí ich prípravy. Zatvorenie škôl, prípadne tried a ich prechod na dištančný spôsob výučby prebehlo skokovo z dôvodu celosvetovej pandémie COVID-19. Ukázalo sa, že dištančná výučba je realizovateľná aj v podmienkach slovenských škôl a učitelia to už začali považovať za súčasť svojho profesionálneho pôsobenia. Je potrebné, aby sa táto situácia dostala aj do procesu prípravy budúcich učiteľov. Cviční učitelia si našli spôsoby, ako realizovať výučbu, hlavne v prípade odborných (profesijných) predmetov v zmenených podmienkach. Je žiadúce, aby túto svoju skúsenosť sprostredkovali aj študentom učiteľstva v procese ich prípravy.

Z porovnania výsledkov v oboch zisťovaniach je možné vyvodiť základné odporúčania pre realizáciu pedagogickej praxe cvičnými učiteľmi. 1. Prechod na dištančné vzdelávanie by nemal byť dôvodom na to, aby mala byť prerušená alebo nerealizovaná pedagogická prax. 2. Cviční učitelia by mali zabezpečiť, aby sa študent realizujúci pedagogickú prax mal možnosť prihlásiť do platformy dištančného vzdelávania v cvičnej škole. 3. Priebeh pedagogickej praxe v dištančnom prostredí by mal v najväčšej možnej miere kopírovať vzdelávanie v prezenčnej výučbe, vrátane realizácie rozborov vyučovacích jednotiek a konzultácií.

Príspevok je výsledkom riešenia čiastkovej úlohy projektu MŠVVaŠ SR KEGA č. 049TUKE-4/2022 s názvom Podpora cvičných učiteľov na stredných odborných školách a zlepšovanie kvality pedagogickej praxe študentov DPŠ na TUKE.

LITERATÚRA

- CVTI (2020). *Zoznamy škôl a školských zariadení*. Dostupné z: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/registre/zoznamy-skol-a-skolskych-zariadeni.html?page_id=9332
- Černotová, M. (2016). *Manuál pre cvičných učiteľov k pedagogickej praxi*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.
- Galáš, P. *et al.* (2021). *Dištančné vzdelávanie žiakov a žiačok v období pandémie COVID-19 v kontexte profesijného rozvoja učiteľov a učiteľiek*. Záverečná správa z prieskumu máj 2021 – november 2021. Metodicko-pedagogické centrum. Dostupné z: https://mpc-edu.sk/pages/projects/teachers/vyskumy/DVZ_Zaverecna_sprava_z_prieskumu.pdf

- Hamberger, T. (2021). Česká zkušenost s *dištančním vzděláváním*. Dostupné z: https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2021/02/Česká-zkušenost-s-dištančním-vzděláváním_IPPS.pdf
- Horáčková, M., & Kamanová, L. (2013). Profesní příprava učitelů pro výuku na středních odborných školách s akcentem na pedagogickou praxi. In: Hlado, P. & Danielová, L. (Eds), *Profese učitele odborných předmětů*. Brno: Konvoj. Dostupné na: <https://www.icolleconference.cz/files/2013-profese-ucitele-odbornych-predmetu.pdf>
- Jasaňová, M. (2020). *Váš názor nás zaujíma*. Dostupné z: <https://siov.sk/vas-nazor-nas-zaujima-aj-v-koro-nakrize/>
- Kosová, B., Tomengová, A., et al. (2015). *Profesijná praktická príprava budúcich učiteľov*. Banská Bystrica: Belianum. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/8032.pdf>
- Maňák, J. (2011). K problému teorie a praxe v pedagogice. *Pedagogická orientace*, 21(3), 257–271. Dostupné na: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1240/941>
- Ostertáková, A., & Čokyna, J. (2020). *Hlavné zistenia z dotazníkového prieskumu v základných a stredných školách o priebehu dištančnej výučby v školskom roku 2019/2020*. IVP. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/20815.pdf>
- Ostertáková, A., & Rehúš, M. (2021). *Správa z reprezentatívneho prieskumu o priebehu a dopade dištančnej výučby v školskom roku 2020/2021*. Dostupné z: https://www.vzdelavacieanalyzy.sk/wp-content/uploads/2021/06/Prieskum-distancne-vzdelavanie_final.pdf
- Pavlas, T. et al. (2020). *Vzdělávání na dálku v základních a středních školách*. Česká školní inspekce. Dostupné na: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Tematick%c3%a9%20zpr%c3%a1vy/Vzdelavani-na-dalku-v-ZS-a-SS-Tematicka-zprava.pdf 86/5
- Pavlas, T. et al. (2021). *Dištanční vzdělávání v základních a středních školách v České republice*. Dostupné z: https://edu.cz/wp-content/uploads/2021/03/TZ_Distancni-vzdelavani-v-ZS-a-SS-brezen-2021.pdf
- Petriková, D., & Varadyová, T. (2021). Zvyšovanie kvality doplňujúceho pedagogického štúdia prostredníctvom vzdelávania cvičných učiteľov. *Mezinárodní vědecká konference ICOLLE 2020*. Brno: Mendelova univerzita v Brně.
- ŠIOV (2020a). *Dotazník k prieskumu zavádzania dištančnej formy vzdelávania z pohľadu stredných odborných škôl, stredných športových škôl, škôl umeleckého priemyslu - teoretické vyučovanie odborných predmetov*. Dostupné z: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdtkrU0KqDAogwjbRu-tevyjRejmEuCg1vmYqH-LX3ObFseLw/viewform>
- ŠIOV (2020b). *Dotazník k prieskumu zavádzania dištančnej formy vzdelávania z pohľadu stredných odborných škôl, stredných športových škôl, škôl umeleckého priemyslu - praktické vyučovanie*. Dostupné z: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScgVt8e9vyQUJec9D93L1DkP-dzNGV4GgDG_dMkbt6Wlb2pYA/viewform
- Zelová, A. (2015). *Doplňujúce pedagogické štúdium*. Kurikulum. Košice: KIP TUKE.

Kontakt

Ing. Tatiana Varadyová, PhD.: tatiana.varadyova@tuke.sk

Ing. Daniela Petriková, PhD.: daniela.petrikova@tuke.sk